

RE-DEEMING REDEMPTION: BIRKAT GEULAH

I. BIBLICAL VERSES IN THE BERAKHA

1. JEREMIAH 10:6

ו מאין כְּמוֹךָ, ה': גְּדוֹל אַתָּה וְגְדוֹל שְׁמֶךָ, בְּגִבּוֹרָה. ז מי לא יִרְאַךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם, בִּי לֶךָ יֵאָתֶה: בִּי בְּכָל-חֻקֵּי הַגּוֹיִם וּבְכָל-מַלְכוּתָם, מֵאִין כְּמוֹךָ. ח וּבְאַחַת, יִבְעֲרוּ וַיִּכְסְלוּ; מוֹסֵר הַבָּלִים, עֵץ הוּא. ט כֶּסֶף מְרַקֵּעַ מִתְרַשֵּׁשׁ יוֹבָא, וְזָהָב מֵאוּפָז--מִעֲשֵׂה חֶרֶשׁ, וַיְדִי צוֹרֵף; תִּכְלֹת וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁם, מִעֲשֵׂה חֻקֵּימִים בָּלָם. י וְה' אֱלֹהִים אֱמֶת, הוּא-אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֶכֶךְ עוֹלָם; מִקִּצְפוֹ תִרְעַשׁ הָאָרֶץ, וְלֹא-יִכְלֹ גוֹיִם וְעָמוֹ.

Forasmuch as there is none like unto thee, O LORD; thou art great, and thy name is great in might. (7) Who would not fear thee, O King of nations? for to thee doth it appertain: forasmuch as among all the wise men of the nations, and in all their kingdoms, there is none like unto thee. (8) But they are altogether brutish and foolish: the stock is a doctrine of vanities. (9) Silver spread into plates is brought from Tarshish, and gold from Uphaz, the work of the workman, and of the hands of the founder: blue and purple is their clothing: they are all the work of cunning men. (10) But the LORD is the true God, he is the living God, and an everlasting king: at his wrath the earth shall tremble, and the nations shall not be able to abide his indignation.

2. JEREMIAH 31:9

ט שְׁמְעוּ דְבַר-ה' גוֹיִם, וְהִגִּידוּ בְּאֵימִים מִמְּרֹקֶק; וְאָמְרוּ, מִזְרָה יִשְׂרָאֵל יִקְבְּצֵנוּ, וְשָׁמְרוּ, כִּרְעֵה עֲדָרוֹ. י בִּי-פָדָה ה', אֶת-יַעֲקֹב; וּגְאָלוֹ, מִיַּד חֲזֹק מִמֶּנּוּ. יא וּבָאוּ, וְרִנְנוּ בְּמְרוֹם-צִיּוֹן, וְנִהְרֹוּ אֶל-טוֹב ה' עַל-דָּגָן וְעַל-תִּירֹשׁ וְעַל-יִצְהָר, וְעַל-בְּנֵי-צֶאֱן וּבְקָר; וְהִיתָה נִפְשָׁם כַּגֶּן רוֹה, וְלֹא-יֹוֹסִיפוּ לְדַאֲבָה עוֹד. יב אַז תִּשְׁמַח בְּתוֹלָה בְּמַחֹול, וּבְחָרִים וּזְקֵנִים יִחַדּוּ; וְהִפְכִּיתִי אֲבָלִים לְשִׁשׁוֹן וְנַחֲמַתִּים, וְשִׁמְחַתִּים מִיְגוֹנָם. יג וְרוּיִתִי נִפְשׁ הַכְּהֻנִים, דִּשְׁוֹ; וְעָמִי אֶת-טוֹבִי יִשְׁבְּעוּ, נְאֻם-ה'.

They shall come with weeping, and with supplications will I lead them: I will cause them to walk by the rivers of waters in a straight way, wherein they shall not stumble: for I am a father to Israel, and Ephraim is my firstborn. (10) Hear the word of the LORD, O ye nations, and declare it in the isles afar off, and say, He that scattered Israel will gather him, and keep him, as a shepherd doth his flock. (11) For the LORD hath redeemed Jacob, and ransomed him from the hand of him that was stronger than he. (12) Therefore they shall come and sing in the height of Zion, and shall flow together to the goodness of the LORD, for wheat, and for wine, and for oil, and for the young of the flock and of the herd: and their soul shall be as a watered garden; and they shall not sorrow any more at all. (13) Then shall the virgin rejoice in the dance, both young men and old together: for I will turn their mourning into joy, and will comfort them, and make them rejoice from their sorrow.

3. JEREMIAH 44:6

ו בַּה־אָמַר ה' מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ, ה' צָבָאוֹת: אָנֹכִי רִאשׁוֹן וְאָנֹכִי אַחֲרוֹן, וּמִבְּלָעָדִי אֵין אֱלֹהִים. ז
וּמִי-כְמוֹנֵי יִקְרָא, וְיִגִּידָהּ וְיַעֲרֹכָהּ לִי, מִשׁוּמֵי, עַם-עוֹלָם; וְאֲתִיּוֹת וְאֲשֶׁר תִּבְאֲנָה, יִגִּידוּ לָמוֹ. ח אֶל-תִּפְחָדוּ,
וְאֶל-תִּרְהוּ--הֲלֹא מֵאִזְ הִשְׁמַעְתִּיךָ וְהִגַּדְתִּי, וְאַתֶּם עַד; הֲיֵשׁ אֱלֹהִים מִבְּלָעָדִי, וְאֵין צוּר בַּל-יִדְעָתִי.

Wherefore my fury and mine anger was poured forth, and was kindled in the cities of Judah and in the streets of Jerusalem; and they are wasted and desolate, as at this day. (7) Therefore now thus saith the LORD, the God of hosts, the God of Israel; Wherefore commit ye this great evil against your souls, to cut off from you man and woman, child and suckling, out of Judah, to leave you none to remain; (8) In that ye provoke me unto wrath with the works of your hands, burning incense unto other gods in the land of Egypt, whither ye be gone to dwell, that ye might cut yourselves off, and that ye might be a curse and a reproach among all the nations of the earth?

4. ISAIAH 45:1

א בַּה־אָמַר ה', לְמַשִּׁיחוֹ לְכוּרֵשׁ אֲשֶׁר-הִחֲזֹקְתִי בִימִינוֹ לְרֹד-לִפְנֵינוּ גוֹיִם, וּמִתְּנֵי מַלְכִים, אֶפְתַּח--לִפְתָּח לִפְנֵי
דְלָתִים, וְשַׁעֲרִים לֹא יִסְגְּרוּ. ב אָנֹכִי לִפְנֵיךָ אֵלֹהִים, וְהַדּוּרִים אוֹשֵׁר (אֲיֹשֵׁר); דְלָתוֹת נְחוּשָׁה אֲשַׁבֵּר, וּבְרִיחֵי בְרֹזֶל
אֲגַדֵּעַ. ג וְנִתְתִּי לָךְ אוֹצְרוֹת חֵשֶׁךְ, וּמִטְּמֵי מִסְתָּרִים: לְמַעַן תִּדְעַ, כִּי-אָנֹכִי ה' הַקּוֹרֵא בְשֵׁמֶךָ--אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
ד לְמַעַן עֲבָדִי יַעֲקֹב, וְיִשְׂרָאֵל בְּחֵירִי; וְאֶקְרָא לָךְ בְּשֵׁמִי, אֲכַבֵּךָ וְלֹא יִדְעָתִנִּי. ה אָנֹכִי ה' וְאֵין עוֹד, זוֹלָתִי
אֵין אֱלֹהִים; אֲאֹנְרָךָ, וְלֹא יִדְעָתִנִּי. ו לְמַעַן יִדְעוּ, מִמְּזוּחַ-שְׁמֵשׁ וּמִמַּעֲרָבָה, כִּי-אֶפְסָ, בְּלַעֲדִי: אָנֹכִי ה', וְאֵין
עוֹד. ז יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֵשֶׁךְ, עֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע; אָנֹכִי ה', עֹשֶׂה כָּל-אֱלֹהִים.

Thus saith the LORD to his anointed, to Cyrus, whose right hand I have holden, to subdue nations before him; and I will loose the loins of kings, to open before him the two leaved gates; and the gates shall not be shut; (2) I will go before thee, and make the crooked places straight: I will break in pieces the gates of brass, and cut in sunder the bars of iron: (3) And I will give thee the treasures of darkness, and hidden riches of secret places, that thou mayest know that I, the LORD, which call thee by thy name, am the God of Israel. (4) For Jacob my servant's sake, and Israel mine elect, I have even called thee by thy name: I have surnamed thee, though thou hast not known me. (5) I am the LORD, and there is none else, there is no God beside me: I girded thee, though thou hast not known me: (6) That they may know from the rising of the sun, and from the west, that there is none beside me. I am the LORD, and there is none else. (7) I form the light, and create darkness: I make peace, and create evil: I the LORD do all these things.

5. ISAIAH 47:1

א רְדֵי וּשְׁבִי עַל-עַפְרָיִם, בְּתוֹלַת בַּת-בְּבַל--שְׁבִי-לְאָרֶץ אֵין-כְּסָא, בַּת-כְּשָׁדִים: כִּי לֹא תוֹסִיפִי יִקְרָאוּ-לָךְ, רִכְבָּה
וְעִנְיָה. ב קָחִי רַחֲמִים, וְטַחֲנִי קִמַּח; גְּלִי צִמְתָּךְ חֲשָׁפִי-שֶׁבֶל גְּלִי-שׁוֹק, עֲבָרֵי נְהָרוֹת. ג תִּגְּלִי, עָרוֹתֶיךָ--גַּם
תִּרְאֶה, תִּרְפָּתֶיךָ; נֶקֶם אֶקַּח, וְלֹא אֶפְגַּע אֶדָם.

ד גֹּאֲלֵנוּ, ה' צָבָאוֹת שְׁמוֹ--קְדוֹשׁ, יִשְׂרָאֵל.

ה שְׁבִי דוּמָם וּבֹאִי בַחֲשֶׁךְ, בַּת-כְּשָׁדִים: כִּי לֹא תוֹסִיפִי יִקְרָאוּ-לָךְ, גְּבֵרַת מִמְּלָכוֹת. ו קִצְפֵּתִי עַל-עַמִּי,
חֲלָלְתִי נְחֻלְתִּי, וְאַתְּנָם, בְּיַדְךָ; לֹא-שָׁמַתְ לָהֶם, רַחֲמִים--עַל-זָקוֹן, הַכְּבֹדֶת עֲלֶיךָ מְאֹד. ז וְתִאמְרֵי, לְעוֹלָם אֶהְיֶה
גְּבֵרַת--עַד לֹא-שָׁמַתְ אֵלֶּה עַל-לִבְּךָ, לֹא זְכַרְתְּ אַחֲרֵיתָהּ.

Come down, and sit in the dust, O virgin daughter of Babylon, sit on the ground: there is no throne, O daughter of the Chaldeans: for thou shalt no more be called tender and delicate. (2) Take the millstones, and grind meal: uncover thy locks, make bare the leg, uncover the thigh, pass over the rivers. (3) Thy nakedness shall be uncovered, yea, thy shame shall be seen: I will take vengeance, and I will not meet thee as a man. (4) As for our redeemer, the LORD of hosts is his name, the Holy One of Israel. (5) Sit thou silent, and get thee into darkness, O daughter of the Chaldeans: for thou shalt no more be called, The lady of kingdoms. (6) I was wroth with my people, I have polluted mine inheritance, and given them into thine hand: thou didst shew them no mercy; upon the ancient hast thou very heavily laid thy yoke. (7) And thou saidst, I shall be a lady for ever: so that thou didst not lay these things to thy heart, neither didst remember the latter end of it.

6. EXODUS 15:9

ט אָמַר אויב אַרדף אַשׁיג, אַחַלֵּק שָׁלָל; תִּמְלֶאמוּ נַפְשֵׁי-- אַרְיֵק חֲרָבִי, תּוֹרִישְׁמוּ יְדִי. י נִשְׁפָּת בְּרוּחַךְ, בְּסִמּוֹ זִם; צָלְלוּ, כַּעֲפֹרֶת, בְּמִים, אֲדִירִים. יא מִי-כַמְכָּה בְּאֵלֶם ה', מִי כַמְכָּה נֶאֱדָר בַּקֹּדֶשׁ; נוֹרָא תִהְיֶה, עֲשֵׂה פֶלֶא.

The enemy said, I will pursue, I will overtake, I will divide the spoil; my lust shall be satisfied upon them; I will draw my sword, my hand shall destroy them. (10) Thou didst blow with thy wind, the sea covered them: they sank as lead in the mighty waters. (11) Who is like unto thee, O LORD, among the gods? who is like thee, glorious in holiness, fearful in praises, doing wonders?

7. EXODUS 15:17

יז תִּבְאֵמוּ, וְתִטְעֵמוּ בְּהַר נְחֻלְתְּךָ--מִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלְתְּךָ, ה'; מִקֹּדֶשׁ, אֲדַנִּי כּוֹנְנֵנוּ יְדִיךָ. יח ה' יִמְלֶךְ, לְעֹלָם וָעֶד.

Exo 15:17-18 Thou shalt bring them in, and plant them in the mountain of thine inheritance, in the place, O LORD, which thou hast made for thee to dwell in, in the Sanctuary, O Lord, which thy hands have established. (18) The LORD shall reign for ever and ever.

II. RABBINIC PERScription

1. TOSEFTA BERAKHOT 2:1

הקורא את שמע צריך להזכיר יציאת מצרים באמת ויציב. ר' או'. צריך להזכיר בה מלכות. אחרים או'. צריך להזכיר בה מכת בכורים וקריעת ים-סוף.

One who reads the Shema should mention the Exodus in *True and Firm*. Rabbi says: he should mention God's sovereignty. Others say: he should mention the plague of the first born and the parting of the red sea.

2. PALESTINIAN SIDDUR, CAMBRIDGE T-S H18.3

<p>אמת. True.</p> <p>אמת ויציב ונכון וקים וישר ונאמן וטוב הדבר הזה</p> <p><ע>לינו על אבותינו ועל >בנינו ועל דרותינו ועל כל דורות זרע ישראל עבדיך</p> <p><ע>ל הראשונים ועל >האחרנים לעולם ועד.</p> <p>אמת שאתה הוא ה' אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד.</p> <p>אתה הוא מלכינו, ומלך אבותינו אתה.</p> <p>למען שמך מהר גואלינו >כאשר גא<לתה את אב>ו>תינו</p> <p>אמת מעולם הוא שמך, ועלינו נקרא באהבה, ואין עוד אלהים זולתיך.</p> <p><u>מי כמוכה באלים ה' מי כמוך נאדר בקדש נורא תהלות עשה פלא:</u></p> <p>מי כמו>כה באלים ומי< >יעשה< כמעשיך (דברים ג)</p> <p>מגדיל ישועות (שמ"ב כב=תה' יח) ועשה נסים ונפלאות</p> <p>וא>..ה לך</p> <p><u>זה צור> ישעינו פצו פה ואמרו</u></p> <p>ה' מלכינו ומלך אבותינו</p> <p>מלך אל חי וקים</p> <p>שמך הגדול ודברך ימלך עלינו ה' ישענו וכתוב "גאלינו ה' צבאות שמו קדוש ישראל" ברוך אתה ה' אלהינו מלך צ"י ישראל וגואלו אמן.</p>	<p>True.</p> <p>True and firm and standing and constant and straight and good is this thing.</p> <p>For us, for our fathers, for our sons, for our generations, for all generations of the seed of Israel your servants, the earlier ones and the later ones forever and ever.</p> <p>True. You are the Lord our God and God of our fathers forever.</p> <p>You are our king, the king of our fathers are you.</p> <p>For your name, redeem us quickly, as you redeemed our fathers.</p> <p>True, your name is forever, given to us in love, and there is no other God besides you.</p> <p><i>Who is like you among the gods, O Lord, who is like you, great in holiness, awesome in praise, doer of wonders.</i></p> <p>Who is like you among the gods, who will do as you do, great redeemer and maker of miracles and wonders</p> <p>...</p> <p>They opened their mouths and said, <i>this is our redeemer!</i></p> <p>Lord our king and king of our fathers,</p> <p>King, living and stable god,</p> <p>Your great name and word will reign over us, God our saviour,</p> <p>As it says, <i>our redeemer, Lord of hosts is his name, holy one of Israel.</i></p> <p>Blessed etc. King, ^{rock} of Israel and its redeemer Amen.</p>
--	---

3. PALESTINIAN TALMUD, BERAKHOT 1:1

מילתיה דר' יהושע בן לוי פליגא. דר' יהושע בן לוי קרי מזמורים בתרה. והא תני. אין אומ' דברים אחר אמת ויציב. פתר לה באמת ויציב שלשחרית.

The words of R. Joshua b. Levi disagree. For R. Joshua b. Levi would read psalms afterwards. – But it says: *we say not things after True and Firm!* – He explained this was (regarding) *True and Firm* of the morning.

4. BABYLONIAN TALMUD, BERAKHOT 12A

אמ' רבה בר חנינא סבא משמיה דרב. כל שלא אמר אמת ויציב שחרית ואמת ואמונה ערבית לא יצא ידי חובתו. שנא' "להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות".

Rabba bar Hanina the Elder said in the name of Rav: anyone who did not say *True and Firm* in the morning and *True and Faithful* in the evening did not fulfill his obligation. As it says: *to tell of your grace in the mornings, and your faithfulness at night.*

III. MORE PRAYERS

1. GEULA FROM SHMONE ESRE (ASHKENAZ)

ראה בענינו וריבה ריבנו (תהלים קיט, קנג)	See our poverty and fight our fight,
וגאלנו מהרה למען שמך (יחזקאל ב)	And redeem us speedily, for your name's sake
כי גואל חזק אתה (ירמיה נ, לד)	For you are a strong redeemer
ברוך אתה ה' גואל ישראל	Blessed, etc. Redeemer of Israel.

2. NISHMAT (ASHKENAZ, ATTRIBUTED TO PETER)

From Egypt you have saved us, and from the house of slaves you have redeemed us.	ממצרים גאלתנו ה' אלהינו/ ומבית עבדים פדיתנו
In hunger you have fed us, and in famine you have sustained us,	ברעב זנתנו/ ובשבע כלבלתנו/ מחרב הצלתנו/ ומדבר מלטתנו
From the sword you have rescued us and from the plague you have led us,	ומחלים רבים ונאמנים דליתנו
And from many terrible diseases you have lifted us.	עד הנה עזרונו
Unto now have your mercies helped us, and your grace has not left us	רחמיך / ולא עזבונו חסדיך

Do not leave us, Lord our God, forever.	ואל תטשנו ה' אלהינו לנצח
---	-----------------------------

3. GEULAH FOR SHABBAT

אמת אמונתך/ בשביעי קיימתה/ גזרתה דברתה/ הקשבנו
ושמענו/ זכור חזימתך/ טהורים ירשוה/ כתובה היא לראש
ארבעה/

משה נתנה/ שמח לב ישורון/ עדה פדיתה/ צדקה קניתה/
רוממתה שבת/ תמיד בינך ובינינו.,

כי בששת ימים עולמך תיכנתה., ובשביעי נחתה., ולעמך
מנוחה נתתה.

אבות ובנים כשעלו מן הים. בגילה ברנה בשמחה רבה.
אמרו כולם., "מי כמוכה באלים יי מי כמוכה נאדר בקדש
נורא תהלות עושה פלא."

שומרי שביעי ראו גבורתיך על הים., כולם המליכו ואמרו.,
"יי ימלוך לעולם ועד."

בגלל אבות הושעתה בנים., ותביא גאולה לבני בניהם.
ברוך אתה יי גאל ישראל.

True, you sustained your
trustworthiness on the seventh,
you decreed and spoke – we
listened and heard,

"Remember"; you wanted the
pure to inherit it. It is written at
the head of the four.

Moses gave it, and the hear of
Israel became glad. You
redeemed the community and
created justice, you elevated the
Sabbath, always between you
and us.

For in six days you created your
world, and on the seventh you
rested, and to your people gave
rest.

4. GEULA FOR MOTSAEI SHABBAT (CAMBRIDGE OR. 1080.77.2)

אמת אמונה אמרה איומה. באהבת איתנים (יש' מא)

הבדילני דודי מטומאת פתרוס בעת רדו בי צוענים בפרך.

ויכלה באף לוחצי מובדלים ויצמיתם בחצים עשרה.

ויוציא לאור מבדילים על אור. ומכבים אורם לאבדון השקיע.

ויקרע ים-סוף לפני מובדלים. וירוממו למבדיל בין קדש לחול.

(בין אור לחשך. בין ישראל לגוים.)

בעת שהבדלתם פצו לך רננות. ונעמו זמירות נער וזקן.

וכעלו מן הים לכבוד שמך שבתו וזמרו. (לך ענו שירה בשמחה רבה ו[א]מרו כולם.), "מי כמכה."

על שפת ים-סוף עמדו מובדלים ופצו זמירות לאל שהבדילם (משבעים לשונות).

יחד כולם המליכו ואמרו "יי מלכינו" (יש' לג, כב).

תחיש ישועה לזרע מובדל לך תגאול ותושיע לעם נושע בך

כב' "ישר" נושע ביי תשועת עולמים לא תבושו ולא תכלמו עד עולמי עד "יש' מדה).
ברוך אתה יי גאל ישראל.

True and faithful said the awesome one,

With the adoration of the able ones

My lover separated me from the filth of patros At the time when the gypsies
enlaved me in labor

And he destroyed in anger the oppressors of the separated and he depressed
them with arrows, ten.

And he took out to light those who separate on light and those who extinguished
their light he sank to oblivion

And he split the sea before the separated and they praised the separator
of light and darkness.

When you separated them they sang to you and the tune was pleasant of
young and old.

And when they came up from the sea, your venerable name they praised
and sang,

who is like you.

On the shores of the red sea stood the separated and made praise to the God
who separated them.

Together they all said *the Lord is our King.*

Speed on redemption to the seed of the one who was separated to you save
and redeem the people who are redeemed in you.

*As it is written Israel was saved in the Lord forever, you shall not be shamed or disgraced
forever and ever,*

Blessed etc. redeemer of Israel.